9979 - ÖLÜNÜN KABRİNİN ÜZERİNE KUR\'AN OKUMANIN HÜKMÜ

Soru

Köyümüzde bazı insanlar, okunan Kur'an'ın kabirde yatan ölüye fayda vereceğini ve ona rahmet edeceğini gerekçe göstererek Kur'an okumasını iyi bilen birtakım kimseleri (hâfızlar) getirip ölünün kabrinin üzerinde Kur'an okutmaktadırlar.
Başka bazı kimseler kabirde yatan bu ölünün üzerine Kur'an okuması için bir veya iki tane hâfız getirmektedirler.
Yine bazı kimseler de ölülerinin hâtırasını yaşatmak için ölüm yıldönümünde büyük bir merasim düzenleyip tanınmış meşhur hâfızlardan birisini dâvet ederek Kur'an okutmakta ve okunan Kur'an'ı hoparlörler vasıtasıyla insanlara dinletmektedirler.
Yapılan bu davranışın dîndeki yeri nedir?
Ölünün kabrinin üzerine veya başkasının üzerine okunan Kur'an ona fayda verir mi?
Ölüye fayda verecek örnek yol ve yöntem nedir?
Bu konuda bize fetvâ vermenizi ümit ediyoruz. Allah Teâlâ, bizden yana mükâfatını en güzel bir şekilde versin. Size çok teşekkür ederiz.

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Bu amel, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu emri gereği bid'at olup câiz değildir:

[مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ] متفق عليه

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)se,o ihdâs ettiği şey, reddolunmuştur (bâtıldır)." (Buhârî ve Müslim)

Başka bir rivâyette ise şöyle buyurmaktadır:

[مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ] رواه مسلم

"Her kimişimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse, o işlediği şey reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)." (Müslim)

Bu anlamdaki hadisler, pek çoktur.

Kabirlerin üzerine Kur'an okumak, ölen kimseler için veya onların ölüm yıldönümleri için merasimler düzenlemek, ne Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, ne de onun Râşid halifelerinin sünnetinde olmuştur.

Her türlü iyilik, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve onun râşid halifelerinin sünnetlerine uymakta ve onların izlediği yoldan giden kimselerin yolundan gitmektedir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

والسابقون الأولون من المهاجرين والأنصار والذين اتبعوهم بإحسان رضي الله عنهم ورضوا عنه وأعد لهم جنات تجري تحتها الأنهار خالدين فيها أبداً ذلك الفوز العظيم[سورة التوبة الآية :100]

"(Allah'a ve Rasûlüne îmânda insanları) geçen Muhâcirler ile Ensar ve onlara güzellikle tâbi olanlar var ya işte Allah, (Allah'a ve Rasûlüne itaatlarından dolayı) onlardan razı olmuş, onlar da (itaat ve îmânlarına karşılık onlara bahşettiği büyük mükafattan dolayı) O'ndan râzı olmuşlardır.Allah, içinde ebedî olarak kalmak üzere onlara altından nehirler akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kurtuluş budur."(Tevbe Sûresi:100)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-

مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَى اخْتِلاَفاً كَثِيراً، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، عَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ [رواه أبو داود والترمذي و ابن ماجه]

"Sizden kim, benden sonra yaşarsa, (dînde) çok ihtilaflar görecektir. Bu sebeple benim sünnetime ve benden sonraki doğru yolu bulmuş râşid halîfelerimin sünnetine sarılın. Onlara, azı dişlerinizle ısırırcasına sımsıkı sarılın.(Dîne sonradan sokulan) yeniliklerden sakının. Zirâ (dîne sonradan sokulan) her yenilik, bid'attır. Her bid'at isedalâlettir." (Ebu Dâvud, Tirmizî ve İbn-i Mâce)

Yine, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sahih olarak rivâyet olunduğuna göre o, Cuma günü hutbesinde şöyle derdi:

[أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ خَيْرَ الْـحَدِيثِ كِتَابُ اللهِ، وَخَيْرَ الْـهَدْيِ هَدْيُ مُـحَمَّدٍ، وَشَرَّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ] رواه مسلم

"İmdi: Şüphesiz ki sözlerin en hayırlısı, Allah'ın kitabıdır, yolların en hayırlısı, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yoludur ve işlerin en şerlisi, (dîne sonradan sokulan) yeniliklerdir. Her bid'at ise dalâlettir." (Müslim)

Bu anlamdaki hadisler, pek çoktur.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- sahîh hadislerde, ölümünden sonra müslümana fayda verecek şeyleri açıklamıştır.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ.] رواه مسلم

"İnsan öldüğü zaman ameli kesilir; yalnız şu üç şey hariç: (Birincisi:) sadaka-i câriye (yani uzun süre ayakta kalan bir hayır eseri), (ikincisi:) diğeri; kendisinden faydalanılan ilim, (üçüncüsü ise;) kendisine hayır duâ eden iyi evlat." (Müslim)

Seleme oğularından bir adam, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek şöyle dedi:

يَا رَسُولَ اللهِ! هَلْ بَقِيَ مِنْ بِرِّ أَبَوَيَّ شَيْءٌ أَبَرُّهُمَا بِهِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا؟ قَالَ: نَعَمْ، الصَّلاةُ عَلَيْهِمَا، وَالاسْتِغْفَارُ لَهُمَا، وَإِنْفَاذُ عَهْدِهِمَا مِنْ بَعْدِهِمَا، وَصِلَةُ الرَّحِمِ الَّتِي لا تُوصَلُ إِلا بِهِمَا وَإِكْرَامُ صَدِيقِهِمَا] رواه أحمد وأبو داود

" - Ey Allah´ın Rasûlü! Anne ve babamın ölümlerinden sonra onlara yapabileceğim bir iyilik var mı? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Evet, onlara duâ etmek (rahmet okumak), onlar için Allah´tan af dilemek (istiğfarda bulunmak), onların vasiyetlerini yerine getirmek, onlar vasıtası ile olan (amca,hala, dayı, teyze gibi) yakın

akrabalara iyilikte bulunmak ve onların dostlarına ikramda bulunmaktır." (İmam Ahmed ve Ebu Dâvud)

Temiz İslâm şeriatına uygun olduğu takdirde onların vasiyetlerini yerine getirmek, (ölümlerinden sonra) anne ve babaya yapılan iyiliktendir.

Yine, anne ve baba adına verilen sadaka, onlara duâ etmek, onlar için hac ve umre yapmak da anne ve babaya yapılan iyiliktendir. Muvaffakiyet, Allah Teâlâ'dandır.